

POLOŽAJ ŽENSK V INDUSTRIJSKI DRUŽBI □

- Ženska naj bi se omožila, vodila gospodinjstvo, rojevala otroke in jih vzgajala.
- Konec 19. stoletja niso imele enakih pravic kot moški, neenakopraven položaj, bile so diskriminirane glede na spol (zakon), *tradicija in vera*.
- Ženske višjega sloja so živele drugače. Niso bile zaposlene, imele so služinčad, v prostem času so se lahko posvetile dobroti, vzgoji otrok, kratkočasnim opravilom. Mnoge so se ukvarjale s pisanjem, slikanjem ali glasbo.
- S prehodom v industrijsko družbo kmečke ženske pridobijo razmeroma malo.
- Še na najslabšem so bile dekleta v mestnih gospodinjstvih, delodajalci so jih izrabljali, noseče odpuščali, ...
- V 19. stoletju so mnoge ženske delale v mali obrti, tekstilni industriji, naraslo je število domačih šivilj, v tobačni industriji, elektroindustriji.
- Šolska reforma Marije Terezije je tudi ženskam omogočila šolanje – najosnovnejše.
- 1869 – obvezno šolanje, ki se v veliki meri uveljavi tudi za dekleta.
- Ženske so lahko bile odslej učiteljice, varuške, medicinske sestre. Niso se smele poročiti, če pa so se so morale opustiti javno službo.
- Ženske niso smele ustanovljati političnih društev ali biti njihove članice, prepovedano jim je bilo obiskovanje političnih zborovanj. Lahko pa so bile članice dobrotnih in izobraževalnih društev.
- Meščansko emancipacijsko gibanje – 1879 – cilj: doseganje višje izobrazbe za ženske, moški svet nad tem seveda ni bil navdušen. Konec 19. stoletja že prve študentke.
- Meščanke navkljub prepovedi leta 1902 ustanovijo Zvezo avstrijskih ženskih društev s posebnimi odbori za pouk, obrt, tisk, mir in antialkoholizem – v tej zvezi je zelo dejavna pacifistka Bertha von Suttner.
- Socialdemokracija je kot politična organizacija prva ponudila ženskam zaledje. Gibanje je vključevalo delavke in pomočnice ter se ukvarjalo z njihovimi skrbmi in stiskami. Vodilna v tem gibanju je bila Adelheid Popp.
- Gibanje sufražetk v Angliji gibanje za žensko volilno pravico.
- Takšno društvo je nastalo tudi v monarhiji, a ga je državna oblast ovirala. Prepovedala je nastanek društva. Za popolno enakopravnost žensk na političnem področju se je zavzemala le socialdemokratska stranka.
- V Avstriji so ženske celo imele volilno pravico pri občinskih volitvah.
- Leta 1910 so ženske marsikje dobile volilno pravico, tudi v Ljubljani, vendar jo med svetovnimi vojnami izgubijo.
- Finska in Norveška – ženskam podelijo volilno pravico že pred I. svetovno vojno
- Prva slovenska borba za ženske pravice je bila Marija Murnik Horak, organizirala je delo žensk na dobrotnem in narodnem področju. Sodelovale so na narodnih prireditvah, zato so jim rekli narodne dame.
- Pomembna vloga tudi: Pavlina Pajk in Zofka Kveder.
- Ob koncu 19. stoletja so ustanovljena 3 društva za ženske:
 - Gospejno društvo krščanske ljubezni (humanitarnost)
 - Katoliško društvo za delavke
 - Društvo slovenskih učiteljic (proti diskriminaciji, za volilno pravico, ter proti obveznemu "celibatu" za učiteljice)
- Franja Tavčar je postala prva predsednica demokratičnih društev:
 - splošnega ženskega društva (za vse slovenke ne glede na stan, prirejalo je predavanja, shode, razstave, dobrotne akcije, shode za pridobitev volilne pravice za ženske in druge pravice, za zaščito nezakonskih mater in otrok, ločenih in vdov, mater in samskih žensk)
 - ženskega telovadnega društva
- Splošno žensko društvo je bilo ukinjeno leta 1945.